

26.11.2019

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö

HE 88/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien luettelosta ja rekisteristä

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien luettelosta ja rekisteristä, joka korvaisi nykyisen syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä annetun lain. Ehdotuksessa pyritään selkeyttämään ASA-rekisteröintiä koskevaa sääntelyä siten, että ASA-rekisteriä koskevat pykälät siirretään syöpävaaran torjunnasta annetusta valtioneuvoston asetuksesta nyt ehdotettavaan lakiin. Työsuojelun vastuualue arvioi, että syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien luettelon sekä ASA-rekisterin pitämisen säädösten yhdistäminen samaan lakiin selkeyttäisi lainsäädäntöä, joten työsuojelun vastuualue kannattaa luetteloinnin ja ASA-rekisteröinnin säätämistä samassa laissa.

Esityksen tavoitteena on saattaa lainsäädäntö vastaamaan Euroopan unionin sääntelyä. Lisäksi laissa on tarkoitus säätää ASA-rekisterin pitämisestä nykyistä menettelytapaa vastaavaksi, jossa Työterveyslaitos on ylläpitänyt ASA-rekisteriä varsin itsenäisesti. Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue (jäljempänä työsuojelun vastuualue) puoltaa sekä ehdotusta muuttaa lainsäädäntöä Euroopan unionin sääntelyä vastaavaksi että ehdotusta säätää ASA-rekisterin pitämisen osalta jo kansallisesti noudatetun menettelytavan mukaiseksi.

Esityksessä ehdotetaan yhdenmukaistettavan syöpäsairauden vaaraa aiheuttavien tekijöiden määrittely kytkemällä se aineiden ja seosten luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevan Euroopan unionin asetuksen syöpävaaraluokituksiin (CLP-asetus). Aiemmin ASA-rekisteriin kirjaamista edellyttävät syöpäsairauden vaaraa aiheuttavat tekijät on lueteltu direktiiviin 90/394/ETY pohjautuvan syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista tekijöistä annetun työministeriön päätöksen (838/1993) liitteissä I ja II. Nyt luokituskriteereistä, joiden perusteella aineet ja seokset määritellään syöpää aiheuttaviksi tai perimää vaurioittaviksi, säädetään CLP-asetuksessa, joka on suoraan sovellettavaa oikeutta jäsenvaltioissa. Työmenetelmät eivät kuulu CLP-asetuksen soveltamisalaan, joten niiden osalta asiasta on säädettävä erikseen. Työsuojelun vastuualue arvioi, että ASA-rekisteröintivelvoitteen sitominen CLP-asetukseen selkeyttää asiaa ja täten kannattaa ehdotettua muutosta.

Esityksessä työnantaja veloitettaisiin pitämään luetteloa sellaisista työpaikalla käytetyistä aineista, seoksista ja työmenetelmistä, jotka aiheuttavat syöpää tai vaurioittavat perimää, sekä niistä työntekijöistä, jotka altistuvat näille tekijöille. Työnantajan pitämään luetteloon merkityt tiedot ilmoitettaisiin edelleen Työter-

26.11.2019

veyslaitoksen pitämään ASA-rekisteriin. Laissa säädettäisiin myös tietojen luovuttamisesta ASA-rekisteristä sekä tietojen säilyttämisajoista. Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue pitää tärkeänä, että lain 8 §:ssä säädetään toimivaltaiselle työsuojeluvalvonnasta vastaavalle viranomaiselle tiedonsaantioikeus valvontatehtäviä varten, jotta työsuojelun vastuualueella on jatkossakin mahdollista hyödyntää ASA-rekisterin tietoja valvontatehtävissä nykyisen käytännön mukaisesti. Säättäminen tästä on tarpeen, koska tietoja käytetään muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon tietoja alun perin kerätään.

Lausuntovaiheessa esille nousi ehdotetun lain ja lain työsuojeluvalvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006, jäljempänä työsuojelun valvontalaki) olevan keskenään ristiriitaisia työsuojeluvaltuutetun tiedonsaantioikeuksien osalta. Työsuojelun vastuualueen tulkinnan mukaan esitetyn lain 3 §:n 4 momentin kohta ”lisäksi työntekijöillä ja työntekijöiden edustajilla on oikeus saada käyttöönsä ryhmätason tiedot ilman henkilöiden nimiä” on ristiriitainen työsuojelun valvontalain 32 §:n kanssa. Työsuojelun valvontalain 32 §:ssä todetaan työsuojeluvaltuutetulla olevan oikeus saada työnantajalta nähtäväkseen asiakirjat ja luettelot, joita työnantajan on pidettävä työsuojelua koskevien säännösten mukaisesti. Työsuojelun vastuualue toivoo tämän kohdan osalta täsmennystä valvonnan toteuttamiseksi.

Johtaja

Kaarina Myyri-Partanen

Ylitarkastaja

Satu Auno